

	Lokaal Sociaal Opmeer
	Nota Sociaal Domein 2022-2025

Postregistratienummer	*21.0016047*
	21.0016047

Lokaal sociaal Opmeer

Nota Sociaal Domein 2022-2025

Definitief

Versie	Status	Sector	Afdeling	Auteur	Paraaf
	Definitief	SLZ	ZW	van Veldhuizen	
Vastgesteld door	Datum				Gecontroleerd
B&W	21 december 2021				
Gemeenteraad					

Inhoudsopgave

Voorwoord van de wethouder	4
1. Inleiding	5
Leeswijzer	5
2. Uitgangspunten voor beleid	6
Uitgangspunt 1: De inwoner staat in zijn eigen kracht.	6
Uitgangspunt 2: Inwoners staan voor elkaar klaar.	6
Uitgangspunt 3: De inwoner staat centraal.....	6
Uitgangspunt 4: Wij maken gebruik van data.	6
Uitgangspunt 5: Wij laten inwoners participeren.	6
Uitgangspunt 6: Wij leggen de nadruk op preventie.	7
Uitgangspunt 7: Wij gaan voor effectiviteit en efficiëntie.....	7
3. Kerndoelen.....	9
Kerndoel 1. Inwoners hebben bestaanszekerheid	9
Kerndoel 2. Inwoners doen mee	9
Kerndoel 3. Inwoners kunnen gezond, veilig en zelfstandig wonen en leven.	10
Kerndoel 4. Kinderen kunnen gezond en veilig opgroeien en zich ontwikkelen tot zelfstandige volwassenen.	10
4. Ambities voor 2022-2025	11
4.1 Ambities bij kerndoel 1	11
4.2 Ambities bij kerndoel 2	12
4.3 Ambities bij kerndoel 3	13
4.4 Ambities bij kerndoel 4	15
5. Focus op Opmeer	18
Bijlage 1. Kerngegevens Sociaal Domein Opmeer	21
Bijlage 2. Kader stellende beleidsdocumenten	29
Bijlage 3. Verslag Raadsinformatieavond Sociaal Domein.....	30

Voorwoord van de wethouder

Voor u ligt de nota Sociaal Domein: Lokaal Sociaal Opmeer 2022-2025. In de nota zijn veel onderwerpen opgenomen die mij als verantwoordelijk wethouder na aan het hart liggen. Of het nu gaat om de inzet van vrijwilligers en mantelzorgers, om re-integratie- of armoedebeleid, om het voorkómen van onderwijsachterstanden, om de Wmo en de jeugdzorg: het zijn allemaal thema's waar wij ook de komende vier jaar als gemeente weer hard ons best voor zullen doen.

In Opmeer doen inwoners mee en ziet men om naar elkaar. Wij willen die zelfstandigheid goed ondersteunen. Wij zien graag dat ouderen zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen, en dat onze kinderen veilig en gezond opgroeien en zich ontwikkelen tot zelfstandige en gelukkige volwassenen. We blijven met andere gemeenten en met onze maatschappelijke partners samenwerken om er voor te zorgen dat inwoners die zorg nodig hebben dat krijgen, en wel op de best mogelijke manier. Daar gaan wij voor!

Rabella Wiersma-de Faria
Wethouder Opmeer

1. Inleiding

Met de term Sociaal Domein doelen wij op een brede waaier aan taken en ambities die er allemaal op gericht zijn dat inwoners zelfstandig en gezond kunnen functioneren en dat kinderen veilig kunnen opgroeien en zich goed kunnen ontwikkelen. Het Sociaal Domein omvat alles wat te maken heeft met de sociale kant van het gemeentelijke beleid: zorg, bijstand, schuldhulpverlening, welzijn, onderwijs, kinderopvang, gezondheidszorg, opvoeding, inburgering en (sociale) activering. Maar ook de inrichting van de sociale en fysieke leefomgeving is van belang in het Sociaal domein. Een prettige en leefbare samenleving met voldoende algemene voorzieningen werkt preventief. Het kan voorkómen dat inwoners (zwaardere) zorg en ondersteuning nodig hebben.

In de nauwere betekenis van het begrip gaat het Sociaal Domein over ondersteuning aan mensen die het (tijdelijk) niet redden en waarvoor de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), de Jeugdwet en de Participatiewet in het leven zijn geroepen. Daarbij geldt het principe van zelfregie. Idealiter nemen cliënten of ouders van jeugdige cliënten een proactieve houding aan en stelt de gemeente zich op als partner.

Het doel van deze nota is tweeledig. Enerzijds wordt kort en bondig inzicht gegeven in het geheel aan ambities en taken waarvoor de gemeente binnen het Sociaal Domein staat. Anderzijds worden gemotiveerde keuzes gemaakt voor de komende vier jaar: welke doelstellingen krijgen extra aandacht omdat zij bijdragen aan specifieke behoeftes van de inwoners van Opmeer. Het aanbrengen van deze focus is ook bedoeld om te voorkomen dat ambtelijke capaciteit en financiële middelen té versnipperd worden ingezet op de zeer vele ambities die het Sociale Domein kent.

Leeswijzer

De nota start met een toelichting op de uitgangspunten voor het beleid die gezamenlijk onze visie op het Sociaal Domein weergeven. Vervolgens wordt een overzicht gegeven van de doelstellingen op hoofdlijnen. Dit hoofdstuk wordt ondersteund door bijlage 1 waarin u een compleet overzicht vindt van wettelijke kaders, beleidsdocumenten en een selectie van beschikbare monitorgegevens. In hoofdstuk vier worden de (nieuwe) ambities toegelicht waarvoor de gemeente zich in de periode 2022-2025 gesteld ziet. De nota sluit af met de gemotiveerde keuze voor drie doelstellingen die in dezelfde periode extra aandacht krijgen.

Veel van de in deze nota omschreven ambities en taken zijn niet nieuw. Zij werden ook opgetekend in de Toekomstvisie Opmeer 2030 en het Pact van Westfriesland. In bijlage 2 vindt u een weergave van de teksten uit deze documenten die kader stellend zijn voor deze nota.

Belangrijke input voor deze nota werd verzameld tijdens een raadsinformatieavond op 12 oktober 2021 waar gesprekken werden gevoerd met partnerorganisaties. Een verslag van deze avond vindt u in bijlage 3.

Met deze nota is niet gekozen voor een indeling van ambities naar bijzondere doelgroep (de brede doelgroep jeugd uitgezonderd). Een thema als ouderenbeleid vindt u terug bij ambities onder de kerndoelen zoals Wmo, lokaal gezondheidsbeleid (vitaal ouder worden) en mantelzorgbeleid.

2. Uitgangspunten voor beleid

Onze visie op het Sociaal Domein komt tot uiting in de uitgangspunten die wij hanteren voor beleidskeuzes en de wijze waarop wij het beleid uitvoeren.

Uitgangspunt 1: De inwoner staat in zijn eigen kracht.

Daar bedoelen we mee dat hij of zij verantwoordelijk is voor eigen levensonderhoud, ontwikkeling en gezondheid. Inwoners nemen die verantwoordelijkheid tot op zekere hoogte ook voor gezinsleden en andere naaste familieleden. Wij stellen onszelf steeds de vraag of (meer) hulpverlening nodig is. Als een inwoner een beroep doet op de gemeente voor hulp houdt de inwoner in beginsel zelf de regie op het proces. De inwoner kan daarvoor een beroep doen op onafhankelijke cliëntondersteuning.

Uitgangspunt 2: Inwoners staan voor elkaar klaar.

Wij erkennen en verwachten dat inwoners met vrijwilligerswerk en burenhulp bijdragen aan de leefbaarheid van de dorpen. Wij tonen waardering voor deze inspanningen en stimuleren en ondersteunen het doen van vrijwilligerswerk.

Uitgangspunt 3: De inwoner staat centraal.

Dit houdt in dat bij het beoordelen van hulpvragen en bij het bieden van ondersteuning maatwerk wordt geboden. We zetten hulp passend en zo dichtbij mogelijk in. We kijken vooral naar de mogelijkheden en niet alleen naar de beperkingen van de cliënt. Bij conflicterende regelgeving wordt zoveel mogelijk in het belang van de inwoner gehandeld. Het moet, mede door goede communicatie, voor de inwoners duidelijk zijn hoe zij toegang tot hulp kunnen krijgen.

Uitgangspunt 4: Wij maken gebruik van data.

Via diverse kanalen zijn gegevens over Opmeer beschikbaar (Statline (CBS), Waar staat je gemeente, Gezondheidsatlas, eigen monitorgegevens) die mede bepalen welke beleidskeuzes we maken. In bijlage 1 vindt u ook achterliggende monitorgegevens bij deze nota die niet specifiek in de tekst genoemd worden.

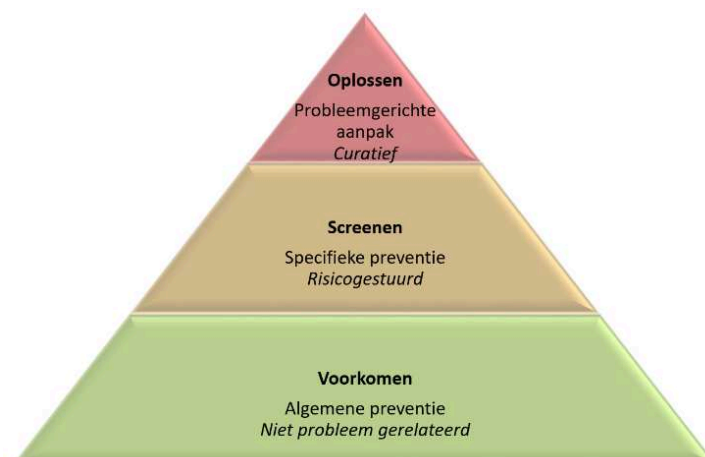
Uitgangspunt 5: Wij laten inwoners participeren.

Waar mogelijk geven wij inwoners een stem bij het opstellen van beleid en de wijze waarop wij het uitvoeren. Met het oog hierop evalueren wij in 2022 de lopende pilot met de werkgroep Wij met Opmeer. Deze enthousiaste groep inwoners denkt mee over de wijze waarop inwoners beter betrokken kunnen worden. Na de evaluatie nemen wij een besluit over het vervolg van deze werkwijze. Ook de door ons gecontracteerde zorginstellingen moeten cliëntparticipatie goed geregeld hebben. Wij letten daarop bij het beoordelen van de kwaliteit van deze instellingen.

Uitgangspunt 6: Wij leggen de nadruk op preventie.

Alle inwoners van Opmeer hebben baat bij een rijke sociale infrastructuur met verenigingsleven, sportfaciliteiten en activiteiten voor speciale doelgroepen zoals jeugd en ouderen. Wij ondersteunen deze structuur met opbouw- en jongerenwerk en zoeken naar mogelijkheden om deze te versterken en voor nóg meer inwoners relevant te maken. Daarnaast verlenen wij subsidies om sociale samenhang en leefbaarheid te stimuleren¹.

Ook bij de vervulling van onze wettelijke taken onder de Participatiewet, de Wmo, de Jeugdwet en de Wet schuldhulpverlening is preventie een speerpunt. Daarbij werken we vanuit de gedachte dat preventie vooral gericht is op het voorkómen van problemen. Een volgende stap is het inzetten van specifieke preventie met behulp van screening van de doelgroep. Een laatste stap is een curatieve aanpak, daar waar problemen zich voordoen.

Uitgangspunt 7: Wij gaan voor effectiviteit en efficiëntie.

Beheersing van de kosten van de zorg is een belangrijk aandachtspunt.² Bij de uitvoering van het beleid kiezen wij zoveel mogelijk voor interventies die zich bewezen hebben en monitoren wij de resultaten zodat tijdig kan worden bijgestuurd. De inkoop van zorg doen wij samen met andere Westfriese gemeenten volgens het resultaat gestuurd werken waarbij doelen en resultaten van een behandeling of begeleiding vooraf en samen met de hulpvrager worden geformuleerd in een perspectiefplan. Deze werkwijze leidt ertoe dat gericht aan het doel van de behandeling of begeleiding wordt gewerkt.

Kostenbeheersing bereiken wij ook door samen te werken met huisartsen. In overleg met hen wordt bepaald welke hulp nodig is en wordt voorkomen dat te snel wordt doorverwezen naar specialistische zorg. Tot slot: de gemeenten hebben met het Rijk afspraken gemaakt over het

¹ De nadere doelstellingen van het subsidiebeleid staan vermeld in de Specifieke beleidsregels 2021 behorend bij de Algemene subsidieverordening Opmeer 2019.

² De ontwikkelingen van kosten en baten binnen het Sociaal Domein worden gepresenteerd in de reguliere documenten van de planning en control cyclus. Over een deel van de bestedingen wordt periodiek extra verslag gedaan (zie kwartaalrapportages Sociaal Domein 2021).

maken van een Hervormingsagenda jeugd die ertoe moet leiden dat minder kinderen een beroep doen op jeugdzorg en dat de zorg voor jeugdigen die dat echt nodig hebben verbeterd. De verwachting is dat dat kan door beter inzicht in de effectiviteit van diverse vormen van jeugdhulp. De Hervormingsagenda bestaat uit een set van maatregelen en een financieel kader waarmee een structureel houdbaarder jeugdstelsel wordt gerealiseerd. In het eerste kwartaal van 2022 wordt de agenda definitief vastgesteld door het Rijk waarna meer duidelijk wordt.

In Westfries verband wordt een regionaal beleidskader jeugdhulp ontwikkeld dat een eerste inzicht geeft in wat we regionaal willen bereiken met jeugdzorg. Het biedt handvatten om prioriteiten te bepalen (grenzen te stellen) en (hernieuwde) afspraken te maken met zorgaanbieders en ketenpartners, zoals onderwijspartners en Veilig Thuis. Op het beleidskader zal met een Norm voor Opdrachtgeverschap (NvO) worden voortgebouwd. De NvO geeft aan hoe wordt gezorgd dat de verschillende vormen van jeugdzorg beschikbaar zijn en blijven, hoe de samenwerking binnen de regio wordt vormgegeven en hoe administratieve lasten verlaagd kunnen worden.

3. Kerndoelen

In navolging van het kennisinstituut voor het Sociaal Domein, Stimulansz, onderscheiden wij op hoofdlijnen vier maatschappelijke effecten die wij met het beleid willen bewerkstellingen. Het zijn onze kerndoelstellingen:

1. BESTAANSZEKERHEID	DE INWONER STAAT CENTRAAL	3. VEILIG LEVEN EN WONEN
• Participatiewet • Wet gemeentelijke schuldhulpverlening		• Wmo • Wet publieke gezondheid
<i>Dit gaat over uitkeringen, schulden, minima- en armoedebeleid, inburgering...</i>		<i>Dit gaat over thuiszorg, maatschappelijke opvang, beschermd wonen, mantelzorg, preventie huiselijk geweld, veilig thuis, woningaanpassing, bemoeizorg, clientondersteuning, dagbesteding, preventieve gezondheid...</i>
2. MEEDOEN		4. VEILIG EN GEZOND OPGROEIEN
• Participatiewet • Wmo • VN-verdrag handicap		• Jeugdwet • VN-verdrag rechten van het kind • Wet publieke gezondheid
<i>Dit gaat over inclusiviteit, werken, opleiding, arbeidsmarkt, dagbesteding, sociale activering, inburgering, vrijwilligerswerk, cliëntondersteuning, doelgroepenvervoer ...</i>		<i>Dit gaat over jeugdzorg, preventief of curatief en vrijwillig of gedwongen, kinderarmoede, leerlingenvervoer, (passend) onderwijs, onderwijsachterstanden, leerplicht, preventieve gezondheid (consultatiebureau)...</i>

Vrij naar Stimulansz/Divosa, 'Verbindingen in het Sociaal Domein'.

Kerndoel 1. Inwoners hebben bestaanszekerheid

Inwoners hebben voldoende inkomen om in hun basisbehoeften te voorzien. De gemeente heeft een vangnet voor mensen waarbij dat (tijdelijk) niet lukt. De activiteiten die bij dat vangnet horen vinden hun grond in de Participatiewet en de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening.

Kerndoel 2. Inwoners doen mee

Inwoners participeren in de maatschappij met (vrijwilligers)werk, dagbesteding en/of een opleiding en worden daarbij niet gehinderd door discriminatie vanwege een beperking, migratieachtergrond of anderszins. De gemeente baseert zich op de Participatiewet en de Wmo voor ondersteuning aan mensen voor wie volledige en zinvolle participatie niet vanzelfsprekend is.

Kerdoel 3. Inwoners kunnen gezond, veilig en zelfstandig wonen en leven.

Inwoners hebben een gezonde en veilige leefomgeving. Als zij problemen ervaren, worden zij in eerste instantie ondersteund door mensen in hun naaste omgeving: gezinsleden, andere familie, vrienden, burens en informele hulpverleningsorganisaties. Met de Wmo als basis kan de gemeente extra ondersteuning bieden als dat niet genoeg is. De Wmo is ook bedoeld voor het versterken van de informele zorgstructuur rondom inwoners. Ook de Wet publieke gezondheid is hier van toepassing, vooral gericht op preventie.

Kerdoel 4. Kinderen kunnen gezond en veilig opgroeien en zich ontwikkelen tot zelfstandige volwassenen.

De activiteiten die de gemeente ontplooit om dit maatschappelijk effect te bewerkstelligen voor kinderen waarbij dit niet vanzelfsprekend is, zijn gebaseerd op de Jeugdwet. De Wet publieke gezondheid is hier ook vooral in preventieve zin van belang door de monitoring van de gezondheids- en ontwikkelingssituatie van kinderen en jongeren door de GGD. Ook van toepassing zijn hier de Wet passend onderwijs, de Wet primair onderwijs (voor onderwijsachterstandenbeleid) en de Leerplichtwet.

In bijlage 1 is voor elk van deze kerndoelen uiteengezet waar de gemeente Opmeer staat in kwantitatief opzicht in vergelijking met andere gemeenten, de regio of Nederland en/of in vergelijking met voorgaande jaren. De belangrijkste in gebruik zijnde beleidsdocumenten (in regionaal verband of alleen voor Opmeer vastgesteld door de raad) en samenwerkingspartners worden opgesomd. Tot slot wordt aangegeven of er voor specifiek beleid speciale geldstromen worden verkregen van het Rijk.

4. Ambities voor 2022-2025

De gegevens in bijlage 1 laten zien dat de taken en werkzaamheden die de gemeente Opmeer uitvoert om de kerndoelen te verwezenlijken, divers en omvangrijk zijn. Er wordt samengewerkt met vele partnerorganisaties en met andere gemeenten. Er worden subsidies verstrekt en zorgproducten ingekocht om inwoners zo goed mogelijk bij te staan. In dit hoofdstuk worden de onderwerpen uitgelicht waar naar verwachting in de komende beleidsperiode een nieuwe of speciale ontwikkeling aan de orde zal zijn.

4.1 Ambities bij kerndoel 1: inwoners hebben bestaanszekerheid

4.1.1 Inwoners die hun schulden niet zelf kunnen oplossen krijgen hulp en we zetten ons in om schuldenproblematiek te voorkomen.

Gemeenten hebben een wettelijke zorgplicht op het terrein van integrale schuldhelpverlening voor inwoners en ondernemers. Sommige zaken die we zelf niet in de hand hebben (zoals Corona, de stijgende inflatie, de afhandeling van de kinderopvangtoeslagaffaire en mogelijk andere vormen van toeslagen) kunnen gevolgen hebben op het gebruik van schuldhelpverlening in Opmeer.

Het hebben van schulden levert veel stress op en andere (mentale, sociale én fysieke) problemen. Veel mensen met schulden zoeken daarvoor geen, of pas op een laat moment hulp waardoor de schulden steeds groter worden en steeds lastiger op te lossen. Dit komt meestal omdat ze zich schamen of ze niet weten waar ze terecht kunnen voor hulp. Daarom zetten we de komende jaren in op het taboe doorbreken om hulp te zoeken bij financiële problemen en ook om duidelijker te maken wat de gemeente voor hen kan doen en met wie de gemeente daarin allemaal samenwerkt.

Verder doen we steeds meer aan het voorkómen van schulden. Zo heeft de gemeente de wettelijke taak om contact te zoeken met inwoners met betaalproblemen bij zorgverzekeraars, water- en energiebedrijven en woningcorporaties. De gemeente kijkt ook naar andere mogelijkheden van preventie, zoals het vergroten van financiële vaardigheden bij kinderen en jongeren. In het lokale uitvoeringsplan schuldhelpverlening staat welke acties we verder oppakken, waarbij we regionaal samenwerken waar dat kan.

4.1.2 We voeren speciale tijdelijke (inkomens)regelingen uit.

In opdracht van het Rijk heeft de gemeente in de voorbije periode meerdere tijdelijke regelingen en incidentele budgetten ingezet om getroffen van de Coronacrisis te ondersteunen. Zo waren er de Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK) ter compensatie van de gevolgen van de lock-down maatregelen en de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (TOZO). Welke tijdelijke regelingen er in de periode 2022-2025 komen, is op voorhand niet te voorspellen en afhankelijk van de situatie op enig moment. De gemeente zal waar nodig gehoor geven aan deze regelingen.

4.2 Ambities bij kerndoel 2. Inwoners doen mee

4.2.1 We zorgen dat iedereen kan meedoen in de samenleving ook als er sprake is van een beperking, en we bestrijden discriminatie.

Na de ratificatie door Nederland van het VN-verdrag Rechten voor mensen met een handicap is aan de Jeugdwet, Wmo en Participatiewet de verplichting toegevoegd om in een periodiek plan (inclusie agenda) op te nemen hoe de gemeenteraad uitvoering geeft aan het verdrag. Het gaat hier om alle soorten beperkingen die mensen kunnen beperken in het meedoen in de samenleving; zowel om lichamelijke als mentale (psychische en verstandelijke) beperkingen en chronische ziekten. Vaak wordt bij het begrip inclusie ook bedoeld op andere groepen die om verschillende redenen worden uitgesloten van volwaardige deelname aan de samenleving, denk aan leeftijd, etnische herkomst, seksuele oriëntatie of genderidentiteit. Ook deze kunnen worden meegenomen bij het opstellen van een inclusie agenda.

Om uitvoering te geven aan het VN-verdrag worden in Opmeer toegankelijkheidstoetsen uitgevoerd bij gebouwen. Deze toegankelijkheidsinformatie is in de app Ongehindert terug te vinden en helpt mensen met een beperking om zelfstandig deel te nemen aan de maatschappij. Verder draagt Opmeer bij aan de Antidiscriminatie voorziening in Noord Holland Noord (Art. 1) en zijn er activiteiten in de jaarlijkse regenboogweek. Voor de periode 2022-2025 wordt een lokale inclusieagenda opgesteld waarmee deze activiteiten worden geoptimaliseerd.

4.2.2 We bestrijden laaggeletterdheid.

In Opmeer is de laaggeletterdheid vrijwel gelijk aan het landelijke (hoge) gemiddelde van 12% van de inwoners tussen 16 en 65 jaar. Laaggeletterdheid heeft in de moderne samenleving een enorme impact. Het gebruik van digitale middelen wordt erdoor belemmerd waardoor laaggeletterden grote informatieachterstand kunnen hebben bijvoorbeeld op het gebied van gezondheid. De kans is groot dat men minder zelfredzaam is, minder sociaal actief, en moeilijker betaald werk kan vinden.

Met ingang van 1 januari 2020 hebben gemeenten een grotere regierol gekregen bij de aanpak van laaggeletterdheid. In het nog door de raad vast te stellen regionale beleidskader 'Westfriese aanpak laaggeletterdheid' worden de kaders geschetst waarbinnen de zeven Westfriese gemeenten de aanpak van laaggeletterdheid en basisvaardigheden verder vormgeven. Na vaststelling van het beleidskader wordt het regionaal uitvoeringsplan opgesteld waarin lokale wensen worden opgenomen en meer de verbinding wordt gezocht met andere beleidsterreinen of samenwerkingspartners. In Opmeer wordt bijvoorbeeld een laagdrempelig taalpunt gerealiseerd in Wijksteunpunt de Lindenhof en/of de Bibliotheek.

4.2.3 We zorgen dat nieuwkomers optimaal kunnen inburgeren.

De nieuwe Wet inburgering treedt op 1 januari 2022 in werking. De nieuwe wet vraagt van gemeenten dat zij de regie pakken op het inburgeringaanbod en daarin vernieuwingen aanbrengen die bijdragen aan een geslaagde inburgering. Het doel van de wet is om inburgeringsplichtigen zo snel mogelijk te laten meedoen in de Nederlandse samenleving, het liefst met betaald werk. Dit betekent dat er voor iedere inburgeraar een kwalitatief goed passende leer-en/of werkroute is, waarmee zij naar vermogen kunnen participeren en integreren.

In december 2020 is het Westfries beleidskader voor inburgering vastgesteld. Centraal doel in het plan is dat inburgeraars, net als alle andere inwoners, op eigen kracht verder kunnen. Zij voelen zich thuis, veilig, vitaal en gezond en kunnen meedoen in Westfriesland. In het voortraject zijn inburgeraars vanuit de gehele regio bevraagd over hun ervaringen. Dit is meegenomen in het opstellen van het beleidsplan.

De inburgeringstaken worden uitgevoerd door een Regionaal inburgeringsteam (RIT). Dit is een samenwerking tussen de zeven Westfrieze gemeenten en WerkSaam. Het is de bedoeling dat het RIT voldoende lokale kennis heeft zodat de inburgeraars ook ondersteund worden door, of gebruik weten te maken van lokale organisaties.

4.2.4 We zorgen dat (psychisch) kwetsbare inwoners dichterbij huis ondersteund kunnen worden.

Onder kwetsbare inwoners verstaan we hier inwoners die het moeilijk vinden om (al dan niet tijdelijk) de weg te vinden in onze huidige complexe maatschappij. Meer specifiek gaat het om mensen die opvang nodig hebben omdat ze dakloos zijn en/of verslaafd of door ggz problematiek zijn aangewezen op een vorm van beschermd wonen of andere voorzieningen. Met ingang van 2022 wordt de verantwoordelijkheid voor Beschermd wonen verlegd van centrumgemeenten naar individuele gemeenten. Een eerste stap in de gehele doordecentralisatie van Beschermd wonen en Maatschappelijke opvang (voorzien per 2026) naar de individuele gemeenten is hiermee gezet. Het doel is om inwoners met een psychische kwetsbaarheid meer in de eigen gemeente op te vangen. Als inwoners in de wijk wonen hebben ze een grotere kans op participatie in de gemeenschap. Op deze manier kan er beter aangesloten worden bij de lokale situatie en zijn er meer mogelijkheden om preventief te werken.

In de afgelopen periode is hard gewerkt aan het vormgeven van de samenwerking tussen de Westfrieze gemeenten die de doordecentralisatie mogelijk moet maken. Onderdeel daarvan is de nieuwe regionale toegang tot Maatschappelijke opvang en Beschermd wonen die naar verwachting met ingang van 2022 van start gaat. Ook zijn voor deze doelgroep verschillende voorzieningen bestempeld als regionale voorzieningen zodat de voortgang van deze voorzieningen gegarandeerd is.

4.3 Ambities bij kerndoel 3. Inwoners kunnen gezond, veilig en zelfstandig wonen en leven

4.3.1 We stimuleren sporten en bewegen.

Het is de ambitie van het college om sport- en bewegen te stimuleren voor alle leeftijdscategorieën onder de noemer: een leven lang sporten. Dit heeft een positief effect op de gezondheid en is één van de doelstellingen van het lokaal gezondheidsbeleid. In 2020 is een Lokaal sportakkoord Opmeer opgesteld waarmee wordt deelgenomen aan de Regeling Lokale Sportakkoorden van het Rijk. Het Sportakkoord is een middel om sport en bewegen en maatschappelijke verbinding in de gemeente te stimuleren. De uitvoering van het sportakkoord is een gezamenlijke verantwoording

van de gemeente en de lokale partners. Voorbeelden van initiatieven die kunnen worden opgepakt zijn de 'open club gedachte' (ruimer gebruik van sportaccommodaties), fitness testen voor ouderen, een try-outpas waarmee diverse sporten kunnen worden uitgeprobeerd etc. Door de Corona-epidemie hebben niet al deze ideeën tot daadwerkelijke activiteiten geleid en blijft de uitvoering ook in 2022 nog onzeker.

4.3.2 We ondersteunen mantelzorgers en andere informele initiatieven waarmee zelfredzaamheid wordt vergroot.

Oudere inwoners en zij die getroffen worden door ziekte of een beperking worden ondersteund door mensen in hun naaste omgeving: familie, vrienden, burens en informele hulpverleningsorganisaties. Maar Opmeer is een vergrijzende gemeente. Mogelijk is de aanwezigheid van deze mantelzorg op den duur niet toereikend.

De gezondheidsmonitor ouderen van de GGD geeft aan dat in 2020 11,1% van de ouderen mantelzorg geeft. In 2016 was dat 16,3%. Het gaat gemiddeld om 10,8 uur aan mantelzorg per week. Mantelzorgers kunnen ondersteund worden of hulp krijgen van de gemeente. De ondersteuning bestaat in Opmeer uit praktische hulp, (informatie)bijeenkomsten met andere mantelzorgers, en het tijdelijk overnemen van de zorg (respijt). De geregistreerde mantelzorgers krijgen jaarlijks een waardering en de jonge mantelzorgers (tot 24 jaar) hebben daarnaast een vast contactpersoon binnen het Wijkteam. Rond de dag van de mantelzorger (10 november) wordt een bijeenkomst georganiseerd in het teken van ontspanning en lotgenotencontact.

In de periode 2022-2025 blijven we de behoefte aan ondersteuning monitoren en brengen we het ondersteuningsaanbod voor (jonge) mantelzorgers opnieuw onder de aandacht. Mogelijk biedt de doorontwikkeling van de wijksteunpunten (zie het volgende hoofdstuk) nieuwe kansen om (meer) mantelzorgers te bereiken.

4.3.3 We zetten met lokaal beleid in op de gezondheidsvraagstukken die door het Rijk zijn vastgesteld.

Met het landelijk beleid wordt voor de periode 2020-2024 een kader geschetst om een aantal gezondheidsvraagstukken ook op lokaal niveau met voorrang aan te pakken, voor zover dat nog niet gebeurt. Er is landelijk gekozen voor vier thema's:

1. Gezondheid in de fysieke en sociale leefomgeving; denk aan uitnodigend openbaar groen, inclusieve speelplekken en gezond voedselaanbod op de scholen. Per november 2021 zijn alle speeltuinen in Opmeer rookvrij om opgroeiende kinderen te beschermen tegen de schadelijke gevolgen van meeroken. Ook sportverenigingen kunnen gestimuleerd worden om rookvrij te worden.
2. Het verkleinen van gezondheidsachterstanden; voorbeeld: Opmeer zet zich samen met de andere Westfriese gemeenten in voor 'Nu niet zwanger'. Dit programma is bedoeld voor kwetsbare mannen en vrouwen in de vruchtbare leeftijd waarbij sprake is van complexe problemen en beperkingen (multiproblematiek), gebrek aan zelfredzaamheid en zelfherstellend vermogen. Het programma ondersteunt hen om een bewuste keuze te maken over het moment van hun kinderwens, zodat zij niet onbedoeld zwanger raken.

3. Druk op het dagelijks leven bij jeugd en jongvolwassenen; in de Jongvolwassenenmonitor van de GGD geeft de helft van de Opmeerse jongeren aan zich vaak gestrest te voelen. Van de respondenten ervaart 20% daardoor psychische of lichamelijk klachten. Bij de volgende peiling zal duidelijk worden welke gevolgen de Coronacrisis voor jongeren heeft gehad.
4. Vitaal ouder worden. Onder deze ambitie vallen bestaande GGD-programma's gericht op langer zelfstandig kunnen wonen, het voorkomen en bestrijden van eenzaamheid, het stimuleren van bewegen door ouderen en andere op preventie gerichte activiteiten in de zorg.

In 2022 wordt, in samenwerking met de GGD, het uitvoeringsplan voor lokaal gezondheidsbeleid geactualiseerd en worden keuzes gemaakt om met deze thema's aan de slag te gaan.

4.3.4 We werken samen met andere partijen aan oplossingen voor wonen en zorg.

In grote delen van Nederland is sprake van vergrijzing en ontgroening. In de zeven gemeenten van Westfriesland zijn deze effecten groter dan gemiddeld in Nederland. Met de demografische ontwikkelingen neemt ook het potentieel voor informele ondersteuning af. De leeftijdsgroep waar de mantelzorgers en vrijwilligers vaak te vinden zijn, daalt ook.

In het woonakkoord tussen de gemeenten in West-Friesland en de provincie Noord Holland is afgesproken om onderzoek te doen naar de behoefte aan huisvesting voor ouderen die niet zelfstandig thuis kunnen blijven wonen. Met steun van de provincie wordt onderzocht welke typen en hoeveel woningen er voor deze doelgroep nodig zijn. Hierbij wordt gekeken naar kleinschalige verzorgingscomplexen, kangoeroewoningen en dergelijke.

Verder is op initiatief van zorgaanbieder de Omring een intentieverklaring opgesteld waarmee diverse partijen (de Westfriese gemeenten, VGZ, woningcorporaties, zorgaanbieders Wilgaerden, Leekerweide Groep, Leviaan, GGZ NHN, Zorgkoepel, Geriant, Buurtzorg, Omring, Welzijnssamenwerking, Stichting Netwerk, Vrijwilligerspunt Westfriesland en het Mantelzorgcentrum) afspraken maken om gezamenlijk naar oplossingen te zoeken voor wonen en zorg. De eerste stap is de opzet van een overlegstructuur, waarin bestuurders, professionals en inwoners samen met deze uitdaging aan de slag gaan. De samenwerking moet leiden tot oplossingen voor langer thuis wonen (waaronder onorthodoxe interventies) en een woningbouwopgave voor zelfstandig, geclusterd en beschermd wonen.

4.4 Ambities bij kerndoel 4. Kinderen kunnen gezond en veilig opgroeien en zich ontwikkelen tot zelfstandige volwassenen

4.4.1 We hebben speciale aandacht voor kinderen met risico op een onderwijsachterstand.

Onderwijsachterstanden worden in Opmeer zoveel mogelijk voorkómen door het mogelijk te maken dat kinderen die op dat gebied risico's lopen, deelnemen aan voor- en vroegschoolse educatie (VVE). Dit is een doorlopend programma in de peuteropvang en de vroegste klassen van het basisonderwijs. Het Rijk stelt middelen voor het bestrijden van onderwijsachterstanden ter

beschikking. Deze zetten wij zo effectief mogelijk in door subsidie te verlenen aan de peuteropvang. Daarnaast wordt de komende jaren gewerkt aan het opzetten van aanvullend aanbod gericht op het voorkomen en aanpakken van onderwijsachterstanden, waar mogelijk ook door ondersteuning in een andere setting zoals bijvoorbeeld de thuissituatie.

Vanwege aanvullende en strengere wettelijke eisen moeten gemeenten met de scholen, GGD en kinderopvangorganisaties goede afspraken hebben over welke resultaten er met de VVE behaald worden. Hiervoor is een goede samenwerking tussen deze partijen essentieel. De komende jaren zal dan ook worden gewerkt aan deze samenwerking. Belangrijk onderdeel hiervan is de warme overdracht van peuteropvang naar onderwijs, het verder concretiseren van de te behalen resultaten en hoe we deze gezamenlijk willen behalen.

4.4.2 We bestrijden problematisch alcohol en drugsgebruik en zetten in op het voorkomen van alcohol en drugsgebruik door jongeren.

In Opmeer is het alcoholgebruik zowel bij jeugdigen als bij volwassenen hoger dan gemiddeld in Noord Holland Noord. Met name voor jongeren is dat zorgelijk omdat alcoholgebruik bij hen kan leiden tot gezondheidsschade en alcoholproblemen op latere leeftijd.

Het programma In Control of Alcohol & Drugs (ICOAD) stelt zich ten doel om het alcohol- en drugsgebruik onder jongeren te voorkomen en verder terug te dringen. De 17 gemeenten uit Noord Holland Noord, GGD HN, Brijder jeugd, GGZ Noord-Holland Noord, LINK projecten en de Veiligheidsregio Noord-Holland Noord werken in het programma samen.

Jongeren drinken omdat ze het gezellig vinden of bang zijn om uitgesloten te worden. Door goed te kijken waarom jongeren drinken en waar ze drinken, kunnen ouders, het onderwijs, gemeenten en de zorg gerichte maatregelen en interventies inzetten om alcoholgebruik te voorkomen of verminderen. Aandachtspunt voor de periode 2022-2025 is het gedrag van ouders. Hun voorbeeld en de opvoeding hebben veel invloed op het alcoholgebruik van kinderen. Ouders die zelf alcohol drinken, hebben vaker kinderen die een alcoholprobleem ontwikkelen. Verder is naleving en handhaving van de leeftijdsgrens een punt van aandacht.

4.4.3 We zorgen dat kinderen die zorg nodig hebben tegelijkertijd ook goed onderwijs krijgen met zogenaamde onderwijs-zorgarrangementen.

De Westfriesse gemeenten en het samenwerkingsverband Passend onderwijs West-Friesland hebben afspraken gemaakt over onderwijs-zorgarrangementen in de "Handreiking en afwegingskader Onderwijszorgarrangementen West-Friesland".

Een onderwijs-zorgarrangement is een gezamenlijk aanbod van de gemeente (verantwoordelijk voor jeugdhulp) en het onderwijs en voorkomt dat kinderen tussen wal en schip vallen omdat er geen duidelijkheid is over verantwoordelijkheden en financiering. Het kan gaan om lichte arrangementen op school (zoals begeleiding op school in de pauzes) tot de zwaarste arrangementen waarbij de leerling niet meer naar school gaat. Een voorbeeld hiervan is dat kinderen op een zorgboerderij of behandelgroep geplaatst worden. Het is belangrijk dat zorg en onderwijs in zowel lichte als zwaardere gevallen goed op elkaar afgestemd worden.

Door het afwegingkader kan besluitvorming over de in te zetten hulp sneller plaatsvinden. Ouders en jeugdigen krijgen duidelijkheid zonder discussie over verantwoordelijkheid en bekostiging.

4.4.4 We zorgen dat jongeren die 18 worden de zorg houden/krijgen die ze nodig hebben.

Op 18-jarige leeftijd krijgt een jongere de rechten en plichten die horen bij een volwassene. Indien de jongere hulp ontvangt vanuit de Jeugdwet en de hulpvraag doorloopt betekent dit in de meeste gevallen dat er een overgang van de Jeugdwet naar de Wmo, Zorgverzekeringswet of Wet langdurige zorg moet plaatsvinden. De vorm en of invulling van zorg kan dan veranderen evenals de vertrouwde gezichten van de zorgverlener. Om de jongeren goed te kunnen ondersteunen in deze verandering maken wij regionale afspraken met zorgaanbieders over de stappen die moeten worden gezet om de overgang soepel te laten verlopen.

De regionale werkgroep 18-/18+ verkent de mogelijkheden van een team 16+ met daarin zowel Jeugd- en Wmo-medewerkers die gezamenlijk op casusniveau kijken wat nodig is voor de jongere. De gedachte hierachter is dat een jongere op tijd weet wat zijn of haar rechten en plichten zijn vanaf het moment van 18 jaar worden en dat een en ander vroegtijdig in gang gezet kan worden. Denk hierbij aan het zelfstandig kunnen voorzien in eigen onderhoud maar ook het vinden van geschikte woonruimte. Door als gemeente vroegtijdig betrokken te zijn bij de casus kan het team sturen op een soepele overgang. Wellicht kan daarmee de noodzaak voor duurdere vormen van zorg worden voorkomen.

5. Focus op Opmeer

In de voorgaande hoofdstukken werd een zo volledig mogelijk beeld geschetst van de taken en ambities die gemeenten hebben in het sociaal domein. Hoofdstuk vier liet zien welke speciale uitdagingen er zijn in de periode 2022-2025, naast de al lopende werkzaamheden. In dit afsluitende hoofdstuk benoemen wij nog drie ambities:

1. Aandacht voor vrijwilligerswerk
2. Doorontwikkeling van de wijksteunpunten
3. Preventie jeugd

Wij benoemen deze onderwerpen apart omdat we er met lokaal beleid extra focus op willen leggen. We verwachten dat met deze drie onderwerpen het grootste maatschappelijke resultaat kan worden behaald. Door deze focus aan te brengen voorkomen we bovendien dat de beperkte middelen die beschikbaar zijn niet verder versnipperen.

5.1 Wij onderzoeken hoe we vrijwilligersorganisaties (nog beter) kunnen ondersteunen bij hun werk

In Opmeer is het aantal inwoners dat vrijwilligerswerk doet relatief hoog maar net als in andere delen van Nederland is er sprake van een neerwaartse trend. De gemeente kan helpen om vrijwilligerswerk aantrekkelijk te maken en te houden.

Vrijwilligerswerk is voor ieder dorp en iedere gemeente van zeer grote waarde. Door vrijwilligers wordt de leefbaarheid op allerlei gebieden vergroot (denk aan sport- en andere vrije tijdsverenigingen) en veel mensen kunnen dankzij vrijwilligers zelfstandig blijven wonen. Vrijwilligerswerk is niet alleen goed voor degenen die er baat bij hebben maar ook voor de vrijwilliger zelf. Uit onderzoek blijkt dat vrijwilligers gelukkiger en gezonder zijn dan mensen die geen vrijwilligerswerk doen.

Door de decentralisatie van zorgtaken naar de gemeente is de nadruk in de afgelopen jaren meer komen te liggen op de (inkoop van) professionele zorg. Het gevaar is dat dat ten koste gaat (of al is gegaan) van de aandacht voor de vrijwilligersorganisaties waarmee de gemeente van oudsher ook een band heeft. Ook de Corona-epidemie heeft ongetwijfeld effect op het vrijwilligerswerk in de gemeente. We weten nog niet in hoeverre dat blijvend is.

In een peiling van de GGD in 2021, geeft 30% van de respondenten uit de gemeente Opmeer aan vrijwilligerswerk te doen. Dat is meer dan in de omliggende gemeenten en Noord Holland Noord als geheel, maar wel 8% minder dan in de peiling van 2016. In omliggende gemeenten is deze dalende trend ook te zien.

In Opmeer wordt het vrijwilligerswerk ondersteund door twee opbouwwerkers. Zij organiseren onder meer het Platform Zorg & Welzijn voor ontmoeting en kennisuitwisseling. Voor het opleiden en coachen van gespecialiseerde zorgvrijwilligers kan een beroep gedaan worden op ondersteuning van Mee & de Wering. Opmeer toont waardering voor de eigen vrijwilligers door een jaarlijkse kerstbijeenkomst met een presentje.³

³ In 2020 en 2021 zijn deze bijeenkomsten door de COVID epidemie niet doorgegaan.

In de periode 2022-2025 willen we een boost geven aan het vrijwilligerswerk in onze gemeente naar het voorbeeld van de campagne "Mensen maken Nederland". We evalueren de bestaande activiteiten op dit terrein en gaan een stapje verder met praktische ondersteuning van vrijwilligersorganisaties, bijvoorbeeld door hulp bij het rekruteren van mensen of met structurele subsidie daar waar aantoonbaar wordt bijgedragen aan zorgdoelstellingen van de gemeente. We tonen nóg meer waardering voor het vrijwilligerswerk.

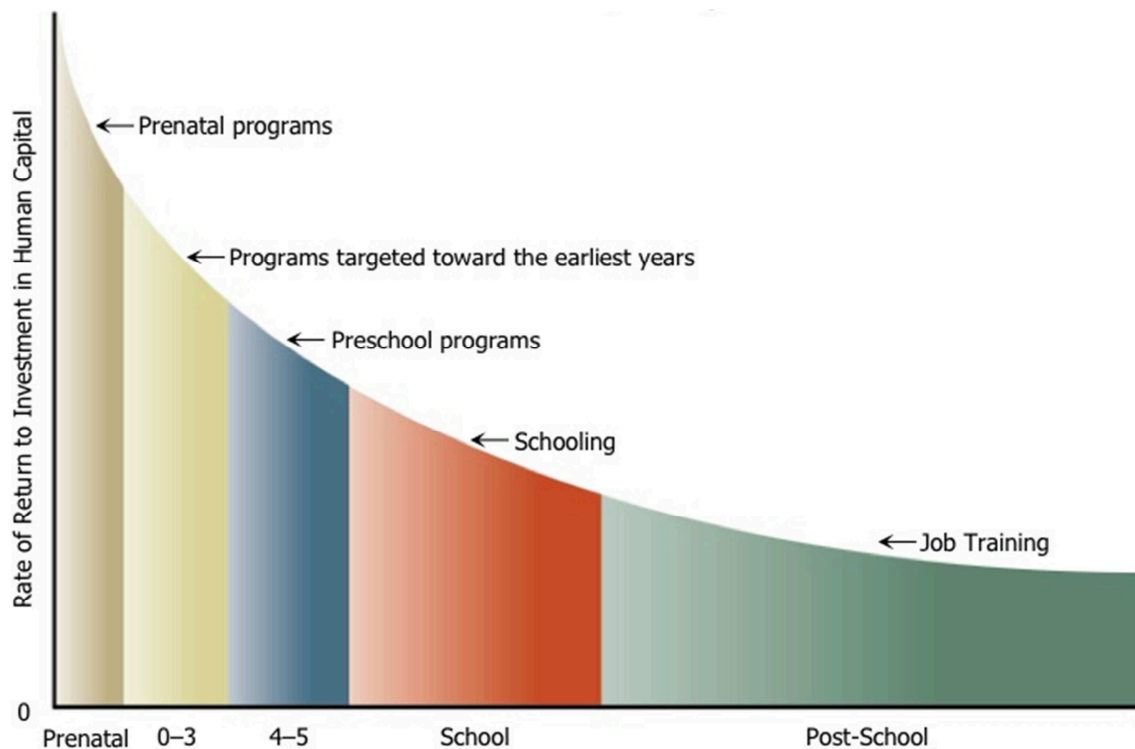
5.2 We zorgen voor een rijke en stimulerende sociale omgeving door de doorontwikkeling van Wijksteunpunten

Een breed aanbod aan algemene voorzieningen draagt bij aan een sterke en sociale samenleving. Wijksteunpunten en dorpshuizen kunnen daar binnen een belangrijke functie hebben met activiteiten voor alle inwoners maar ook voor degenen die een steuntje in de rug nodig hebben. Denk aan het voorkomen van sociaal isolement, lotgenoten contact, langer zelfstandig blijven wonen en zo actief mogelijk blijven meedoen. De wijkvoorzieningen bieden een kans voor het preventief benaderen van maatschappelijke uitdagingen met een sterk en samenhangend activiteitenaanbod door de hele gemeente. De mogelijkheden zijn eindeloos: een inloop van de GGZ, een Taalcafé, Taalmaatjesprojecten, activiteiten voor mantelzorgondersteuning, een spreekuur voor laaggeletterdheid, de formulierenbrigade, meer bewegen voor ouderen, cognitieve fitness, lotgenoten contactgroepen, etc. De gemeente kan hierin een regierol nemen.

Het college laat in 2022 een projectopdracht opstellen voor een onderzoek naar de behoeftes van inwoners, professionals en de politiek ten aanzien van de invulling van de wijksteunpunten en andere wijkvoorzieningen. Dit zal leiden tot een voorstel voor een evenwichtig activiteitenaanbod, goede bereikbaarheid van de voorzieningen en professionele ondersteuning waar nodig.

5.3 Preventie: we voorkomen, waar mogelijk, dat kinderen en jeugdigen een (groter) beroep moeten doen op jeugdhulp

Ruim 20% van de bevolking van Opmeer is tussen 0 en 20 jaar. Daarvan maakt zo'n 8% gebruik van jeugdhulp. Met vroegtijdige inzet bij risicosituaties zoals armoede, echtscheiding, stress of kansenongelijkheid kunnen hoge kosten in een later stadium worden voorkomen. Hierbij is het doel om zo vroeg mogelijk te starten. Onderzoek laat zien dat het effect van preventieve programma's het sterkst is op jonge leeftijd.

Bron: James Heckman, Invest in early childhood development; reduce deficits, strengthen the economy.

De afgelopen jaren is in Opmeer al gestart met een aantal preventieve projecten zoals 'Samen uit elkaar' en 'Buurtgezinnen'. De komende jaren gaan we verder onderzoeken bij welke andere problematiek preventief aanbod gerealiseerd kan worden zodat inzet van zwaardere jeugdhulp en hiermee samenhangende kosten voorkomen kunnen worden. Dit sluit aan bij de doelstellingen van de landelijke Hervormingsagenda die in het begin van 2022 vastgesteld zal worden en waarin tevens veel belang wordt gehecht aan de inzet van preventie.

Bijlage 1. Kerngegevens Sociaal Domein Opmeer

In de nota Sociaal Domein van Opmeer worden vier kerndoelen van het gemeentebestuur omschreven. Per kerndoel wordt in dit overzicht informatie gegeven over:

- A. Wettelijke kaders en in (boven)regionaal dan wel lokaal verband opgesteld beleid (raadsbevoegdheid)
- B. Belangrijke partnerorganisaties
- C. Specifieke geldstromen/uitkeringen (naast de algemene middelen)
- D. Waar staat Opmeer: meest recente monitorgegevens op deze wijze gepresenteerd door de bron

Kerndoel 1. Inwoners hebben bestaanszekerheid

Inwoners hebben voldoende inkomen om in hun basisbehoeften te voorzien. De gemeente heeft een vangnet voor mensen waarbij dat (tijdelijk) niet lukt.

A. Wettelijke en beleidskaders

Wetgeving	Beleid Westfriesland	Beleid Opmeer
Participatiewet	Beleidsplan Werksaam (sept. 2021)	Nota Sociaal Domein Opmeer
Wet gemeentelijke schuldhulpverlening	Kaderplan Schuldhulpverlening (juni 2021)	Verordening individuele studietoelage Verordening individuele inkomensvoorziening

B. Partnerorganisaties

Werksaam

C. Geldstromen/uitkeringen

Gemeentefonds

Gebundelde uitkering: BUIG (verstrekkingen van uitkeringen in het kader van de participatiewet, IOAW, IOAZ, Bbz-2004 en loonkostensubsidie)
Participatiebudget (re-integratie, WSW)

D. Waar staat Opmeer in cijfers

In onderstaande tabellen is te zien dat het gemiddelde inkomen per inwoner in Opmeer in 2019 iets lager is dan in Nederland als geheel. Evenveel huishoudens behoren tot de categorie met het laagste besteedbaar inkomen en minder huishoudens tot de categorie met het hoogste besteedbaar inkomen van de landelijke inkomensverdeling. Het aantal bijstandsuitkeringen is relatief laag. Minder jongeren en volwassenen geven bij de GGD aan te maken te hebben met schulden dan elders in Noord Holland Noord. Voor ouderen geldt dat niet. Het aantal personen dat ondersteuning krijgt in de vorm van bijzondere bijstand of schuldhulpverlening is in de afgelopen drie jaar stabiel of licht gestegen.

Inkomensniveau

	Gemiddeld persoonlijk inkomen per inwoner	40% huishoudens met laagste besteedbaar inkomen	20% huishoudens met hoogste besteedbaar inkomen
	X 1000 euro		
Opmeer	25,7	40,3%	17,4%
Nederland	27,0	40,0%	20,0%

CBS, 2019

Aantal personen met bijstandsuitkeringen per 1000 inwoners van 18 jaar en ouder

	Opmeer	Nederland	Niet-stedelijk	Westfriesland
Bijstandsuitkeringen in 2020	17,8	46,0	27,6	32,3

CBS

Aantal cliënten met financiële ondersteuning en schuldhulpverlening

	2018	2019	2020
Eenmalige bijzondere bijstand	98	113	109
Periodieke bijzondere bijstand	55	59	65
Schuldhulpverlening	35	30	31

Arrangementenmonitor

Aantal unieke cliënten met bijzondere bijstand (excl. minimabeleid) per jaar

	2018	2019	2020
Unieke cliënten	100	90	101

Monitoregevens Opmeer

Schulden onder jongvolwassenen (16-25 jaar)

	Opmeer	Noord Holland Noord	Westfriesland
2017	9,1%	15,4%	13,5%
2019	4,8%	5,8%	5,6%
2021	5,0%	7,8%	6,3%

Gezondheidsatlas GGD HN

Volwassenen (18-65 jaar) en ouderen die moeite hebben met rondkomen

	Opmeer		NHN	Nederland
	2016	2020	2020	2020
Volwassenen met moeite rondkomen	14,6%	9,8%	13,9%	14,5%
Ouderen met moeite rondkomen	11,6%	5,6%	4,9%	6,8%

GGD HN

Volwassenen en ouderen met schulden of betalingsachterstanden

	Opmeer	NHN
Volwassenen met schulden	3,3%	6,7%
Ouderen met schulden	5,6%	1,5%

GGD gezondheidsatlas, 2020

Kerndoel 2. Inwoners doen mee

Inwoners participeren in de maatschappij met (vrijwilligers)werk, dagbesteding of een opleiding en worden daarbij niet gehinderd door discriminatie vanwege een beperking, migratieachtergrond of anderszins.

A. Wettelijke en beleidskaders

Wetgeving	Beleid Westfriesland	Beleid Opmeer
Participatiewet	Beleidsplan Werksaam (sept. 2021)	Nota Sociaal Domein Opmeer 2016-2020
Wet inburgering	Westfriese aanpak laaggeletterdheid	Verordening Maatschappelijke ondersteuning Opmeer 2020
Algemene wet gelijke behandeling	Regionaal beleidsplan inburgering: Ingeburgerd!	Lokaal sportakkoord Opmeer
Wet gemeentelijke antidiscriminatievoorziening	Op eigen kracht participeren 2021-2025	
Wet educatie en beroepsonderwijs	Bibliotheekconvenant	

B. Partnerorganisaties

Werksaam
Taalhuis Westfriesland (Vrijwilligerspunt)
Wijksteunpunten (Sport) Verenigingen
Dorpsraden
Art. 1 Kenniscentrum Discriminatie
Stichting Westfriese Bibliotheken

C. Geldstromen/uitkeringen

Middelen voor de uitvoering van de Inburgering (gemeentefonds) en de inburgeringsvoorzieningen (SPUK)

D. Waar staat Opmeer in cijfers

Uit onderstaande gegevens is op te maken dat het aantal personen met betaald werk vergelijkbaar is met dat van Nederland in totaal. De werkloosheid is lager. Het aantal laaggeletterden zegt iets over de mate waarin mensen in staat zijn te participeren in de moderne maatschappij. Dat percentage is in Opmeer ongeveer gelijk aan het percentage voor Nederland in totaal. Veel inwoners zijn actief in het verenigingsleven en inwoners zetten zich ook meer dan elders in voor vrijwilligerswerk. Maar er is daar wel, zoals op veel plaatsen, een dalende trend te zien.

Aantal personen met een betaald werk per 1000 inwoners tussen 15 en 74 jaar

	Opmeer	Nederland	Westfriesland
Betaald werk	667	677	682

CBS, 2020

Werkeloze beroepsbevolking als percentage van de beroepsbevolking

	Opmeer	Niet stedelijke gebieden	Nederland
2016	4,5	4,9	6
2017	3,6	4	4,9
2018	2,8	3,1	3,8
2019	2,4	2,7	3,4
2020	2,8	3,1	3,8

CBS

Gemiddeld aantal personen met een lopende re-integratievoorziening op basis van de participatiewet per 1000 personen tussen 15 en 74 jaar

	Opmeer	Niet stedelijke gebieden	Nederland
2018	8,6	12,7	15,2
2019	7,8	10,6	13,4
2020	7,8	10,4	13,1

CBS

Aantal laaggeletterden als percentage van de volwassen bevolking

Opmeer	11%
Westfriesland	13%
Nederland	12%

Geletterdheidinzicht.nl 2021

Percentage inwoners dat actief is in het verenigingsleven

	Opmeer	Niet stedelijke gebieden	Nederland
2021	61	50	47

Waar staat je gemeente

Percentage inwoners tussen 18 en 65 jaar dat vrijwilligerswerk doet

	Opmeer	Westfriesland	Nederland
2016	38,5	30,8	29,4
2021	30,4	25,4	24,5

Gezondheidsatlas GGD HN

Aantal personen dat een AOW-uitkering ontvangt

	2014	2017	2020
Opmeer	2070	2230	2320
Percentage van de bevolking	18,2%	19,5%	19,6%

CBS

Kerdoel 3. Inwoners kunnen gezond, veilig en zelfstandig wonen en leven.

Inwoners die daar moeite mee hebben worden in eerste instantie ondersteund door mensen in hun naaste omgeving: familie, vrienden, burens en informele hulpverleningsorganisaties. De gemeente biedt extra ondersteuning als dat niet genoeg is.

A. Wettelijke en beleidskaders

Wetgeving	Beleid Westfriesland	Beleid Opmeer
Wet maatschappelijke ondersteuning 2015	Beleidsplan GGD	Nota Sociaal Domein Opmeer 2016-2020
Wet publieke gezondheid	Beleidsplan Veilig thuis	Verordening Maatschappelijke ondersteuning Opmeer 2020
Wet verplichte GGZ	Stuk verplichte GGZ	
Wet aanpak woonoverlast	Plan kwetsbare inwoners	

B. Partnerorganisaties

GGD

GGZ

Zorginstellingen (inkoop)

Raad en daad

Wijksteunpunten

RCO de hoofdzaak

C. Geldstromen/uitkeringen

Gemeentefonds

D. Waar staat Opmeer in cijfers

Zoals elders in Nederland is het aantal inwoners dat voldoet aan de norm voor gezond bewegen gedaald ten opzichte van 2016. Bij jongvolwassenen (16-25 jaar) is in een recente peiling juist een positieve trend te zien. Ook is het aantal personen dat is aangesloten bij een sportvereniging relatief hoog en het percentage inwoners dat kampt met matig tot ernstig overgewicht wat lager dan elders. Daar staat tegenover dat weinig groente wordt gegeten in vergelijking tot Noord Holland Noord als geheel. Het percentage personen dat overmatig tot zwaar drinkt is fors hoger dan in Westfriesland als geheel, Noord Holland Noord en Nederland als geheel. Bijna overal is dat percentage in de afgelopen jaren gedaald maar in Opmeer vrijwel niet. Het aantal personen dat een maatwerkvoorziening binnen het Sociaal Domein heeft is in de afgelopen drie jaar steeds ongeveer gelijk.

Percentage inwoners van 19 jaar en ouder die voldoen aan de Nederlandse norm gezond bewegen

	Opmeer	Niet stedelijke gebieden	Nederland
2012	66,1%	58,8%	60,7%
2016	63,5%	62,6%	63,0%
2020	49,5%	49,1%	50,4%

Gezondheidsatlas GGD HN

Aantal jongvolwassenen (16-25 jaar) dat minstens 2 keer per week sport

	2017	2019	2021
Opmeer	59,4%	71,6%	72,1%
Noord Holland NOord	59,9%	60,6%	66,4%

Gezondheidsatlas GGD HN

Aantal personen dat is aangesloten bij een sportvereniging als percentage van de bevolking

	Opmeer	Niet stedelijke gebieden	Nederland
2018	31,3%	27,8%	24,9%

Kenniss en informatiesysteem sport (KISS)

Percentage inwoners van 19 jaar en ouder met matig tot en met ernstig overgewicht

	Opmeer	Niet stedelijke gebieden	Nederland
2012	44%	49,5%	48,2%
2016	43,6%	52,2%	48,9%
2020	44,9%	52,6%	49,4%

Gezondheidsatlas GGD HN

Percentage inwoners dat dagelijks ≥ 250 gram groente eet

	Opmeer	Westfriesland	Noord Holland Noord
2016	21,4%	19,0%	21,1%
2020	19,3%	24,2%	25,7%

Gezondheidsatlas GGD HN

Percentage volwassenen dat zich matig tot (zeer) ernstig eenzaam voelt

	Opmeer	Westfriesland	Nederland
2016	35,0%	38,5%	41,5%
2020	35,7%	43,9%	45,7%

Gezondheidsatlas GGD HN

Percentage volwassenen dat overmatig tot zwaar drinkt

	Opmeer	Westfriesland	Noord Holland Noord	Nederland
2016	43,6%	35,2	33,2	29,2
2020	41,2	28,7	28,2%	24,7

Gezondheidsatlas GGD HN

Percentage inwoners met zorg en ondersteuning Sociaal Domein

2018	7,5%
2019	7,7%
2020	7,1%

Arrangementenmonitor

Kerndoel 4. Kinderen kunnen gezond en veilig opgroeien en zich ontwikkelen tot zelfstandige volwassenen.

De gemeente geeft ondersteuning waar de omstandigheden van kinderen niet toereikend zijn.

A. Wettelijke en beleidskaders

Wetgeving	Westfriesland	Opmeer
Jeugdwet	Beleidsplan GGD HN	Nota Sociaal Domein Opmeer 2016-2020
Leerplichtwet	Beleidsplan Veilig thuis	Verordening Jeugd Opmeer 2020
Wet primair onderwijs	Plan jeugd (in de maak)	
Wet voortgezet onderwijs	In control Alcohol drugs	Subsidieregeling peuteropvang/vve
Wet publieke gezondheid		Opbouwwerk plan
Wet passend onderwijs		Verordening leerlingenvervoer

B. Partnerorganisaties

GGD HN

GGZ

(Jeugd)zorginstellingen (inkoop)

Jongerenwerk (SJJO, Award, Pardoes, Argos)

Regionaal samenwerkingsverband onderwijs

Stichting Brijder

C. Geldstromen/uitkeringen

Gemeentefonds

Specifieke uitkering onderwijsachterstanden

D. Waar staat Opmeer in cijfers

De GGD verzamelt periodiek gegevens over de gezondheidssituatie en leefstijl van kinderen en jongeren. Daarbij wordt ook gekeken naar weerbaarheid, zelfbeeld en eenzaamheid. De gegevens over kinderen en jongeren verschillen over het algemeen niet veel van het beeld elders in Noord Holland Noord. Wat wel opvalt is dat het overmatig alcoholgebruik hoger is.

Percentage jongeren met jeugdhulp

	Opmeer	Niet stedelijke gebieden	Nederland
2018-2020	8-10%	9-10%	10-10,6%

CBS

Percentage kinderen in een uitkeringsgezin

	Opmeer	Niet stedelijke gebieden	Nederland
--	--------	--------------------------	-----------

2019	1%	4%	6%
------	----	----	----

CBS

Aantal kinderen met risico op leerachterstand dat deelneemt aan voorschoolse educatie

2017	2018	2019	2020
7	14	13	11

Gezondheidsatlas GGD HN

Percentage jongeren dat voldoet aan de beweegnorm

	Opmeer	Westfriesland	Noord Holland Noord
2019	27,7%	17,2%	17,2%

Gezondheidsatlas GGD HN

Percentage jongeren dat kampt met overgewicht

	Opmeer	Westfriesland	Noord Holland Noord
2019	7,3%	9,7%	9,4%

Gezondheidsatlas GGD HN

Percentage jongeren dat overmatig alcohol gebruikt

	Opmeer	Westfriesland	Noord Holland Noord
2019	28,6%	22,1%	22,6%

Gezondheidsatlas GGD HN

Percentage jongeren dat aangeeft zich psychisch ongezond te voelen

	Opmeer	Westfriesland	Noord Holland Noord
2019	22,3%	24,2%	24,8%

Gezondheidsatlas GGD HN

Percentage jongeren met gedachten aan zelfdoding

	Opmeer	Westfriesland	Noord Holland Noord
2019	15,8%	16,6%	16,5%

Gezondheidsatlas GGD HN

Bijlage 2. Kader stellende beleidsdocumenten

Toekomstvisie Opmeer 2030

Droomscenario:

Opmeer is een gezonde en inclusieve gemeente, met levendige kernen! Jong en oud woont in Opmeer door elkaar heen. De goede voorzieningen dragen bij aan de leefbaarheid in de kernen. In iedere kern zijn voorzieningen gericht op sociale cohesie, zoals een speeltuin of dorpscafé. In de grotere kernen is een supermarkt, diverse winkels en speciaalzaken. Verenigingen zijn hecht gaan samenwerken en hebben zich rondom de Weyver in Hoogwoud, De Hooghe Heren in Hoogwoud of het Sportpark in Spanbroek gevestigd.

Zorg wordt door de gemeente in regionaal verband georganiseerd. Dagelijkse zorg, zoals mantelzorg en wijkverpleging, wordt door de gemeente gefaciliteerd en ondersteund. Voor overige zorg, die niet door thuiszorg, wijkverpleging of huisarts wordt uitgevoerd, kunnen Opmeerders in de regio terecht. Alle zorg is goed bereikbaar, toegankelijk en goed op orde.

Ambities:

Een zorgzame gemeenschap. Wij hebben oog voor elkaar. Daarom investeren wij in een goede zorgverlening die dichtbij de mensen staat. Onderdeel daarvan is de ambitie om mensen zo lang mogelijk in de eigen gemeenschap en dicht bij elkaar te kunnen laten wonen en leven.

We spannen ons in om zorg bereikbaar te houden. We investeren in wijkgericht werken en zorgoplossingen op maat. Daarnaast worden de vrijwillige mantelzorgers vanuit de gemeente goed bijgestaan met kennis en advies.

Pact van Westfriesland

Kracht van Westfriesland:

Het sociaal domein kenmerkt zich door een grote verscheidenheid aan beleidsvelden (o.a. jeugdhulp, toezicht, Wmo, armoede en participatie, inburgering, kwetsbare inwoners).

Westfriesland werkt volop aan een integrale aanpak en samenwerking tussen overheden en maatschappelijke instellingen.

Het initiatief WerkSaam Westfriesland (gericht op arbeidsparticipatie) is een van de succesverhalen van de regio. Daarnaast is het Dijklander ziekenhuis een van de grootste werkgevers van Westfriesland.

Gezamenlijk vastgestelde opgaven:

De Westfriesse gemeenten staan voor de opgave om vernieuwing en innovatie in het sociaal domein te bevorderen en meer integraal te werken. Ook zal de zorgvraag als gevolg van demografische ontwikkelingen toenemen, terwijl het takenpakket van gemeenten op het sociaal domein al fors is.

Ambitie:

Sociaal domein: De regio wil een gezonde en inclusieve regio zijn waarin iedereen mee doet en waarin inwoners een passend zorgaanbod krijgen. Hiertoe werkt de regio de komende jaren onder meer samen op het gebied van specialistische jeugdhulp, schuldhulpverlening, laaggeletterdheid, inburgering, een ontwikkel- en inclusieagenda onderwijs en jeugdhulp, een plan 'in control of alcohol', en een aanpak voor kwetsbare personen.

Bijlage 3. Verslag Raadsinformatieavond Sociaal Domein

Met het oog op de ontwikkeling van een nieuwe nota Sociaal Domein organiseerde het college op 12 oktober 2021 een informatieavond waar een aantal belangrijke samenwerkingspartners van de gemeente het gesprek aangingen met de raadsleden, de leden van de werkgroep Wij Met Opmeer en beleidsambtenaren van de gemeente.

De werkgroep Wij Met Opmeer bestaat uit een groep enthousiaste inwoners die de gemeente desgevraagd adviseert over de wijze waarop inwoners betrokken kunnen worden bij beleidsontwikkeling.

De volgende organisaties waren vertegenwoordigd (zie voor een toelichting op deze deelnemers de laatste pagina van dit verslag):

- Het Wijkteam Opmeer
- De GGD HN
- Brijder
- De stichting Hulpdienst Raad & daad
- De Wijksteunpunten Lindehof en de Schakel
- Het Taalhuis
- RCO de hoofdzaak

Dit verslag heeft de vorm van een (anonieme) bloemlezing van opmerkingen en opvattingen die gedurende de avond door aanwezigen (zowel deelnemende organisaties als genodigden) zijn gemaakt. Deze bijdragen worden gebruikt als input voor de nota Sociaal Domein.

Bloemlezing per thema (in willekeurige volgorde)

Wijksteunpunten, organiseren van ontmoetingsmogelijkheden

Er is veel opluchting en blijdschap dat er na Corona eindelijk weer meer mag worden georganiseerd. Steeds meer mensen durven ook weer te komen. Het belangrijkste: mensen weten weer wat voor dag het is en hebben ritme. En uiteraard de sociale contacten. De laatste 2 jaar hebben er enorm ingehakt bij de mensen en sommigen zijn echt stukken ouder geworden.

Veel mensen weten eigenlijk helemaal niet wat er allemaal gedaan wordt in de Wijksteunpunten.

Bij ons kan je niet zo makkelijk binnenlopen. Daar willen we wel iets aan doen: de entree verbouwen zodat binnenlopen makkelijker is. Daar moeten we fondsen voor vinden.

Door de Corona was onze horeca een tijd gesloten. In die periode is een aantal partijen naar de kantine van de voetbalvereniging gegaan (kolfvereniging, biljarters, Knarrenhof). Nu concurreren we om dezelfde doelgroep. Kan de gemeente daar meer regie op nemen?

Er moet goed gekeken worden naar wat de wijksteunpunten kunnen en al doen, zodat er niet meer van hetzelfde aan voorzieningen bij komt. Dat zorgt voor versnippering en uiteindelijk dat de kracht van de wijksteunpunten afneemt, cq het voortbestaan wordt bedreigt. Goede afstemming van zowel accommodaties als nieuwe verenigingen en initiatieven is dus gewenst.

De Wijksteunpunten kunnen een belangrijkere rol krijgen bijvoorbeeld door hun signalerende functie en preventieve aanbod (kan ziektebeeld vertragen).

Voorzieningen voor ontmoeten zijn steeds belangrijker, dat blijkt ook uit de Coronatijd. De Wijksteunpunten zijn nu vooral voor de ouderen. Voor '60-minners' en jongeren is de drempel te hoog. Mooi zou een mengeling zijn van iedereen die elkaar kennis/vaardigheden kan leren/gebruiken.

Onafhankelijke cliëntondersteuning

Het is onduidelijk waar je moet zijn als je behoefte hebt aan deze vorm van ondersteuning.

Subsidiesystematiek

We moeten steeds opnieuw subsidie aanvragen (elke vier jaar vechten) en jaarlijks verantwoorden terwijl heel veel van wat we doen eigenlijk hetzelfde blijft. Dat is bureaucratisch en kost veel tijd.

Laaggeletterdheid

Laaggeletterdheid wordt vaak verward met analfabetisme of inburgering maar betreft een veel bredere doelgroep. Door de eerdere vaststelling van het beleidskader laaggeletterdheid is er besef dat laaggeletterdheid in je directe omgeving aanwezig is en je mensen kent die niet goed genoeg kunnen lezen of schrijven.

Het Taalhuis werkt samen met de Lindehof en doet daar ook intakes op locatie maar voor de meeste inwoners staan het Taalhuis wat verder af. Er zijn wel veel ontwikkelingen op het gebied van laaggeletterdheid, dus het is belangrijk om informatie met elkaar te blijven delen.

Laaggeletterdheid is nog teveel verborgen. Door schaamte? Het mag meer in de openbaarheid komen. Ook informatie aan inwoners mag laagdrempeliger worden.

Sleutelfiguren (voormalig laaggeletterden) kunnen worden ingezet om als vrijwilliger aan de slag te gaan en zo laaggeletterden te bereiken.

Door de nieuwe wet inburgering kan beter worden ingezet op taalvaardigheid in combinatie met participatie. Het aanvragen van Europese subsidie voor verbetering van de taal van nieuwkomers is daardoor in Opmeer niet nodig. De huidige inburgeraars worden ondersteund via de pilot Taalboost uitgevoerd door het Taalhuis.

Psychisch kwetsbare inwoners

RCO de Hoofdzaak is bij velen onbekend en waarschijnlijk ook bij die inwoners van Opmeer waarvoor de Hoofdzaak iets kan betekenen. De Hoofdzaak kan ambulante ondersteuning bieden maar dan moet men wel weten dat ze er zijn. Meer present zijn in Opmeer. De Hoofdzaak heeft geen wachtlijst.

In kleine dorpen is psychische kwetsbaarheid vaak niet zichtbaar. Misschien is er veel schaamte. Taboedoorbreking kan een aanknopingspunt zijn om in deze groep te investeren. Bijvoorbeeld naar het voorbeeld van de pilot "Samen sterk" in Koggenland en Hoorn.

Contact van de Hoofdzaak met de doelgroep kan via het Wijkteam lopen. Misschien is het ook mogelijk iets voor ze te bieden in de Wijksteunpunten. Dan is het wel belangrijk het heel laagdrempelig te doen. Een eerdere pilot van GGZ (een zelfhulpgroep depressie) liep niet goed.

Er kan ook een project worden gestart over het aangaan van vriendschappen. Er zijn veel organisaties die activiteiten ter voorkoming van eenzaamheid kunnen organiseren maar dat doet de Hoofdzaak niet. De Hoofdzaak doet herstelondersteuning maar zoekt wel samenwerking met

andere partijen als er sprake is van een project. Voorbeeld: samenwerking in Alkmaar in Wijkcentrum Overdie. Daar is een inloopspreekuur breed: met verschillende disciplines waaronder ook een ervaringsdeskundige van de Hoofdzaak.

Werken met het product crisiskaart is wellicht interessant voor Opmeer. Dat is een soort van plan van aanpak voor wanneer cliënt in een crisis komt. Het geeft de cliënt zekerheid en voor sommige mensen weer houvast om de deur uit te gaan bijvoorbeeld

Preventie alcohol en drugs

Alcoholgebruik is nog steeds hoog in Opmeer. De reacties van de aanwezigen wijzen op een cultuur waarin dat ook breed geaccepteerd is in ieder geval onder volwassenen. Maar voor de jeugd is het stellen van een voorbeeld belangrijk.

Het huidige programma In control of alcohol & drugs (ICOAD) is vooral gericht op de jeugd. Misschien is het goed als er een project komt dat op volwassenen gericht is. Bijvoorbeeld Ik pas (Dry January). Mensen met een voorbeeldfunctie/rolmodellen zoals een sportcoach, leraar, bouwvakker, jongerenwerker, drinken dan in januari geen alcohol en laten dat actief aan hun brede omgeving weten. De wethouder doet er aan mee. Het effect is wel lastig te meten.

Ouders maken zich meer zorgen over drugs dan over alcohol maar de vraag is of dat wel terecht is. Alcohol maakt meer slachtoffers.

Meer handhaven is ook een optie: bijvoorbeeld door meer actieve inzet van boa's. Ook kunnen er (betere) afspraken gemaakt worden met sportverenigingen over het schenken van alcohol.

Idee: subsidie verlenen aan sportclubs om 0% bier te kunnen promoten.

Er kan in Opmeer lokaal meer georganiseerd worden rondom alcohol en drugs preventie. Bijvoorbeeld door een samenwerking met het jongerenwerk.

Opmeer heeft er niet voor gekozen om speciale middelen aan te vragen voor de zogenaamde IJslanse aanpak. Waardevolle elementen van deze aanpak zitten al in het programma ICOAD. De middelen die voor de IJslanse aanpak verkregen konden worden waren niet toereikend voor het gehele pakket aan maatregelen. Er had ook door de gemeente met eigen middelen geïnvesteerd moeten worden.

In de gezondheidsatlas kan veel informatie gevonden worden over het gebruik van genotsmiddelen: <https://gezondnbn.nl/dashboard/dashboard>

Kan er op scholen meer gedaan worden aan preventie van verslaving?

Gezondheid

Idee: elektrische fietsen promoten voor ouderen middels subsidies.

Inzetten op een leven lang bewegen.

Vrijwilligerswerk, informele zorg

Er is een grens aan wat je van vrijwilligers kunt verwachten. Er is nu nog een groep beschikbaar maar mensen worden ouder en zelf hulpbehoevend. Het werk komt nu steeds meer neer op dezelfde mensen.

Tot op heden overstijgt de vraag het aanbod nog wel. Raad & Daad heeft 46 vrijwilligers, maar een deel doet weinig, dus de actieve groep is klein.

Het vinden van nieuwe vrijwilligers, vooral voor langduriger taken zoals coördinerende en bestuurlijke functies, is lastig. In Westfriesland moet je het eigenlijk persoonlijk vragen aan mensen. We moeten nadenken over creatieve manieren om aan deze uitdaging tegemoet te komen. Moeten we bijvoorbeeld krachten bundelen in één organisatie, al dan niet met inzet van beroepskrachten?

Misschien moet er een platform komen (niet van vrijwilligerspunt, maar lokaal) om (sociaal) vraag en aanbod bij elkaar te brengen.

Raad en Daad vindt het lastig om te zorgen voor naamsbekendheid, dus dat de mensen die het nodig hebben weten van het bestaan. Nu krijgen 75+ mensen vrijblijvende info, maar dan is het soms al (te) laat.

Preventie

Er is bij het Wijkteam steeds meer aandacht voor preventie.

Preventie is belangrijk om hoge kosten te voorkomen.

Langer zelfstandig blijven wonen

Uitgangspunt is dat mensen langer zelfstandig blijven wonen. Om dat mogelijk te maken moet ook aan fysieke randvoorwaarden worden voldaan, vaak door eigen initiatief. Mensen daar vroegtijdig over informeren is een kunst, want we zijn pas geïnteresseerd als het eigenlijk al te laat is.

Een herhaling van de beurs over langer zelfstandig wonen is wenselijk

Mantelzorg, respijtzorg

Kunnen we daadwerkelijk iets doen aan de belasting van mantelzorgers. Alleen een kennis- en netwerkrol van de gemeente volstaat niet. Periodiek moet even de druk van de ketel door overname van de constante zorg.

Hoewel er ook voor mantelzorg zeker vrijwilligers zijn te vinden die iets zouden willen betekenen haken de meesten in de praktijk toch af als duidelijk wordt wat er nodig is. Professionele inzet lijkt de enige weg. Een uitdaging voor de gemeente?

Subsidies/fondsen

Weten ambtenaren voldoende welke subsidiemogelijkheden en fondsen er allemaal zijn en wordt daar voldoende gebruik van gemaakt?

Huishoudelijke ondersteuning

Op dit moment is opvallend de grote toename van het aantal aanvragen voor huishoudelijke ondersteuning. Dat heeft waarschijnlijk te maken met de vergrijzing. Misschien moet deze zorg voor ouderen een algemene voorziening worden. Nu kost het veel tijd om steeds de afweging te maken of iemand wel of niet recht heeft op deze hulp terwijl het bij de oudere categorie meer een formaliteit is.

Maatschappelijk werk.

De diversiteit aan hulpvragen en doelgroepen is groot. Dan is maatwerk belangrijk. Het Wijkteam kijkt naar de eigen kracht van inwoners en of het mogelijk is om stapjes te zetten om resultaten te behalen.

Werkwijze Wijkteam

Veel van wat het Wijkteam doet en kan lijkt nog onbekend bij raadsleden en misschien ook bij inwoners.

Soms is de verwachting dat het Wijkteam ook doet aan bemoeizorg maar de werkwijze is vraag gestuurd. De hulpverlening begint met de zorgvraag van de inwoner zelf. Ook de regie van de zorg ligt bij de cliënt.

In het Wijkteam werken generalisten, maar er is ook veel expertise beschikbaar. Het Wijkteam biedt zelf hulpverlening en er hoeft niet altijd naar externen doorverwezen te worden. Er is dus minder inzet van specialistische jeugdhulp nodig. Bovendien zijn er geen wachtlijsten. Het is nog onduidelijk of deze vorm van ondersteuning ook op de lagere termijn toereikend is.

Er is goede samenwerking met scholen, huisartsen etc.

De laagdrempeligheid van het Wijkteam werkt goed.

Het lijkt er op dat er minder schaamte wordt gevoeld bij inzet van het Wijkteam. Kinderen wisselen onderling uit dat ze hulp hebben van het Wijkteam. Ook ouders praten hierover.

Het Wijkteam van Opmeer heeft opvallend weinig verloop.

Kan het Wijkteam meer gebruik maken van digitale mogelijkheden zoals bij het zogenaamde blended care? Daarbij worden reguliere face-to-face gesprekken gecombineerd met online interventies zoals bijvoorbeeld chat, beeldbellen, online behandelmodules en online inzage in het eigen gezondheidsdossier.

Jeugdzorg

Er zijn (in Nederland) veel tekorten in de jeugdzorg. In 2022 wordt de Hervormingsagenda opgesteld als het Rijk duidelijk heeft aangegeven wat de bedoeling is.

Voor specialistische jeugdhulp zijn er vaak wel wachtlijsten. In Opmeer gaat het om een klein groepje cliënten met een heel specifieke problematiek.

Psychische ondersteuning voor jongeren is belangrijk.

Soms gaat jeugdzorg meer over de ouders, bijvoorbeeld als er sprake is van overspannenheid bij één van de of beide ouders. Daarom is het belangrijk dat naar het gehele gezin gekeken wordt.

Vaccinatiegraad in Opmeer

In de gezondheidsatlas zijn de cijfers over dit thema terug te vinden:

<https://gezondnbn.nl/dashboard/dashboard>

Toelichting op de deelnemende organisaties

Het Wijkteam Opmeer

Het Wijkteam is een team van professionele medewerkers op het gebied van zorg, welzijn, opvoeden en opgroeien. Het Wijkteam is werkzaam vanuit het gemeentehuis, in de scholen en bij de kinderopvang in de wijk.

De GGD HN

De gemeentelijke gezondheidsdienst bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid en veiligheid van alle inwoners. Dat komt naar voren op allerlei terreinen: van asbest tot seksuele voorlichting en van tuberculose tot mensen met verward gedrag. Fijnstof en asielzoekers. Tatooshops en prostituées. Lijkschouwingen en zwangerschapsyoga. Geluidsoverlast en overgewicht. Gezondheidsonderzoek en meldpunt huiselijk geweld; allemaal thema's voor de GGD.

Brijder

Brijder, specialist in verslavingszorg, is er voor iedereen, van jong tot oud, met een lichte of ernstige verslaving. Brijder richt zich op het voorkomen en behandelen van verslaving met bijkomende problematiek en op het verbeteren van de kwaliteit van leven.

De stichting Hulpdienst Raad & daad

Raad & Daad bestaat uit vrijwilligers die zelfstandig wonende ouderen en mensen met een beperking in de gemeente Opmeer willen helpen met adviezen en feitelijke hulp bij zaken waar ze zelf niet uitkomen. Dat kunnen bijvoorbeeld kleine klussen in en om huis zijn en computer- of vervoershulp. Raad en daad organiseert ook een telefooncirkel en informatieve huisbezoeken.

De Wijksteunpunten Lindehof en de Schakel

De Lindehof in Hoogwoud is een ontmoetingsplek waar verschillende diensten en activiteiten worden aangeboden voor omwonenden. Men kan er niet alleen terecht voor een wekelijkse activiteit zoals biljarten en darten maar ook gewoon voor een praatje, een kop koffie en de krant. De Schakel ligt midden in Spanbroek en is een ontmoetingsplek voor alle inwoners van de gemeente Opmeer. In het wijksteunpunt worden activiteiten georganiseerd, kunnen verenigingen ruimten huren en er zijn verschillende faciliteiten.

Het Taalhuis

Taalhuis Westfriesland is een afdeling van het Vrijwilligerspunt en helpt mensen die moeite hebben met lezen en schrijven. Ook anderstaligen die beter Nederlands willen leren lezen, schrijven, spreken en rekenen en digitale vaardigheden beter willen beheersen kunnen er terecht. Taalhuis Westfriesland van Vrijwilligerspunt geeft advies en beantwoordt alle vragen over laaggeletterdheid.

RCO de hoofdzaak

De Hoofdzaak is de regionale cliënten belangenorganisatie dóór en vóór mensen met een psychische kwetsbaarheid in Noord-Kennemerland, Zaanstreek-Waterland, de Kop van Noord Holland en Westfriesland. Naast belangenbehartiging organiseert de Hoofdzaak herstel aanbod en ervaringsdeskundigheid.